

¡BOMBA!

Se extinguió la luz de un faro de la izquierda nacional; ya cerró la editorial, a Era le faltó el varo

K'untzil

Miércoles 19 ti' agosto ti' u ja'abil 2026

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 12 · NÚMERO 2792 · www.lajornadamaya.mx

Sobrecargos yéetel pilotose' maas sajbe'entsil u tsa'ayal ti'ob ts'unus yóok'olal radiación

Máaxo'ob ku meyaj ti'al tsolnu'uktik vuelos yéetel pilotose' maas sajbe'entsil u kíimilo'ob tumen je'el u tsa'ayal ti'ob ts'unus -wa cáncer- tumen yaan ba'al u yil yéetel radiación -maas sajbe'entsil tak ti' máaxo'ob ku meyaj yéetel radiactivo nu'ukulo'ob-, beey úuchik u chíikpajal ti' túumben xaak'al.

Radiación cósmicae' ku taal ti' espacio. Chéen junchanp'íit ku k'uchul tak Yóok'ol Kaab, ba'ale' maas séeb u jats'ik máaxo'ob mantats' u k'uchul jach ka'anal.

Beey túuno', ma' jach ya'ab ba'ax chikbesiki', tumen chéen chichan xaak'alo'ob beeta'an yóok'olal. Ti' le je'elo'obo' ku ya'alal u p'aatal máak naats' radiación ikil u yantalo'ob mantats' ti' vuelose' ku chíikbesik xan maas ya'ab máak ku kíimil yóok'olal ts'unus, u ya'abile' pilotos yéetel sobrecargos. Túumben xaak'ale' "k'a'anan ba'ax ku chíikbesik yóok'olal le je'ela", beey ts'íibta'ab tumen ka'atúul australiail máak jach

kaambanaja'ano'ob yóok'olal radiación, ba'ale' ma' táakpajo'ob te'el xaak'alo'.

Meyaj beeta'abe' jts'a'ab k'ajóoltbil le lunes máanika' tu pikilju'unil yóok'olal ts'aak JAMA Internal Medicine. K'a'abéetkunsab u datos maanal 12 millones u p'éel u certificadosil defunción tu'ux jets'a'an ba'ax meyajil ku beetik ka'ach le wíiniko'. Máaxo'ob beet xaak'ale' ch'íik u yilo'ob u tasasil kimen máak yóok'olal ts'unus yaan ba'al u yil yéetel u jach

k'a'amal radiación, tu'ux táaka'an leucemia, linfoma, mieloma múltiple yéetel ts'unus tu yóot'el máak, iim, tiroides, próstata yéetel sistema nervioso central.

Ichil maanal 500 u p'éel meyajobe', máaxo'ob ku meyaj beey u auxiliaresil vuelose' leti'e' tu'ux maas jach ya'abchaj u porcentajeil kiem máan yóok'olal u k'oja'anil ts'unus yanchaj ba'al u yil yéetel radiación, yéetel pilotose' chíikpaj tu ka'ap'éel lugaril, beey ila'ab tumen ajxak'al máako'ob.

Ts'íib yéetel oochel: AP